

KLASA: 602-01/26-01/11
URBROJ: 2196-58-01-26-1

U Županji, 04.03.2026.

ŠKOLSKI PROTOKOL POSTUPANJA

u slučaju rizika od suicidalnog ponašanja

1. SVRHA, PODRUČJE PRIMJENE I OPĆA NAČELA

Ovim protokolom uređuje se postupanje svih djelatnika Osnovne škole Mate Lovraka Županja u situacijama kada postoji sumnja ili utvrđeni suicidalni rizik kod učenika.

Cilj protokola je:

- zaštita života i zdravlja učenika,
- osiguravanje sigurnosti učenika,
- pravodobno i koordinirano djelovanje škole,
- suradnja s roditeljima/skrbnicima i nadležnim institucijama,
- zaštita drugih učenika i djelatnika škole,
- osiguravanje podrške učeniku prije, tijekom i nakon kriznog događaja.

Protokol se temelji na načelima:

- **hitnosti** (postupanje bez odgode),
- **ozbiljnosti** (svaki znak i izjava shvaćaju se ozbiljno),
- **smirenosti i profesionalnosti** (bez dramatiziranja i moraliziranja),
- **timskog djelovanja** (krizni tim i stručna služba),
- **povjerljivosti** (načelo nužnosti),
- **suradnje s roditeljima/skrbnicima i institucijama.**

Djelatnici škole ne postavljaju dijagnoze niti samostalno provode kliničku procjenu. Razgovor djelatnika škole s učenikom služi pružanju podrške i usmjeravanju prema stručnoj pomoći te nije terapija i ne zamjenjuje zdravstveni/psihijatrijski tretman.“

Njihova je uloga pravodobno prepoznati rizik, osigurati **neposrednu zaštitu života i sigurnosti** učenika, pružiti osnovnu podršku te uputiti učenika i obitelj u nadležni zdravstveni i socijalni sustav.

Škola postupa u okviru svojih **zakonskih ovlasti i odgovornosti** iz sustava odgoja i obrazovanja, osobito u dijelu koji se odnosi na zaštitu sigurnosti, života i dobrobiti učenika tijekom boravka u školi i sudjelovanja u školskim aktivnostima.

U situacijama u kojima postoji sumnja ili utvrđena ugroženost života, zdravlja ili sigurnosti učenika, škola je dužna **bez odgode poduzeti mjere zaštite** te, prema procjeni stručne službe i kriznog tima, **uključiti nadležne institucije** (zdravstvene službe, policiju, Hrvatski zavod za socijalni rad).

U slučajevima kada postoji opravdana sumnja da bi čekanje suglasnosti roditelja/skrbnika moglo dodatno ugroziti dijete, škola je ovlaštena i obvezna **postupati u najboljem interesu djeteta**, uz žurno obavješćavanje nadležnog područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad i drugih nadležnih službi, sukladno važećim propisima.

U svim postupanjima primjenjuje se načelo najmanje restriktivne mjere, uz istodobnu prioritetnu zaštitu života i zdravlja učenika, poštujući dostojanstvo učenika, povjerljivost podataka i profesionalne standarde postupanja.

2. PREVENCIJA I PRIPREMA ŠKOLE

EDUKACIJA ZAPOSLENIKA ŠKOLE

Škola provodi kontinuirano osposobljavanje svih djelatnika za:

- prepoznavanje znakova upozorenja i rizičnih ponašanja,
- vođenje kratkog podržavajućeg razgovora (bez terapijskih uloga),
- pravilno uključivanje stručne službe i kriznog tima,
- postupanje u kriznim situacijama i nakon povratka učenika u školu.

Minimalni standard: najmanje jedna edukacija godišnje za sve djelatnike te upute za nove zaposlenike pri uvođenju u posao.

EDUKACIJA RODITELJA/SKRBNIKA

Škola planira tematske roditeljske sastanke/predavanja i savjetovanja o:

- prepoznavanju teškoća mentalnog zdravlja,
- komunikaciji s djetetom,
- traženju stručne pomoći i suradnji sa školom.

ŠKOLSKI PREVENTIVNI PROGRAM MENTALNOG ZDRAVLJA

U sklopu školskog preventivnog programa planiraju se aktivnosti koje:

- jačaju socioemocionalne vještine,
- smanjuju stigmatu i potiču traženje pomoći,
- grade otpornost i podržavaju pozitivan odnos prema sebi i drugima.

POVJERLJIVOST PODATAKA

- Informacije o mentalnom zdravlju učenika dijele se **samo po načelu nužnosti**.
- U razrednom odjelu se **ne komentiraju** terapija, dijagnoze niti detalji kriznog događaja.
- Dokumentacija se vodi povjerljivo, službeno i urudžbira sukladno pravilima škole.

PRAĆENJE I EVALUACIJA

Škola najmanje jednom godišnje provjerava:

- upoznatost djelatnika s protokolom,
- ažurnost kontakata (HZSR, hitna medicinska služba, policija, zdravstvene ustanove),
- potrebu za unaprijeđenjem postupanja na temelju iskustva.

3. ŠKOLSKI KRIZNI TIM

Škola osniva školski krizni tim koji koordinira postupanje u svim slučajevima suicidalnog rizika.

Sastav kriznog tima:

- ravnatelj škole (voditelj tima),
- stručni suradnik psiholog,
- stručni suradnik pedagog,
- razrednik učenika,
- školski liječnik i drugi stručnjaci.

Zadaci kriznog tima:

- donošenje odluka i koordinacija postupanja,
- komunikacija s roditeljima/skrbnicima i institucijama,

- organizacija sigurnosti učenika i ostalih u školi,
- vođenje dokumentacije,
- planiranje i praćenje podrške učeniku prije, tijekom i nakon događaja.

4. OPĆA PRAVILA KOMUNIKACIJE I SIGURNOSTI (primjenjuju se u svim razinama)

Djelatnik koji uoči rizik:

- ostaje uz učenika i osigurava da učenik **ne bude sam**,
- razgovara smireno, bez osuđivanja; koristi aktivno slušanje,
- daje jasnu poruku da pomoć postoji i da je u redu potražiti pomoć.

Djelatnik **ne smije**:

- obećavati tajnost ako postoji rizik,
- moralizirati ili dramatizirati,
- ispitivati detalje plana bez stručne službe.

Ako postoji neposredna opasnost po život:

- bez odgode pozvati hitnu pomoć i policiju,
- osigurati sigurnost ostalih učenika (udaljavanje svjedoka/evakuacija prema procjeni).

5. KAKO INFORMACIJA DOLAZI DO ŠKOLE (operativna orijentacija)

Model scenarija temelji se na logici protokola postupanja.

1. Učenik se izravno povjeri da ima suicidalne misli/nakane.
2. Učitelj/djelatnik primijeti znakove upozorenja (promjene ponašanja, crteži, sastavci, izjave).
3. Vršnjak ili roditelj/skrbnik donese informaciju (izravno ili posredno).
4. Saznanja s društvenih mreža (objave, poruke, video) – po potrebi zabilježiti dokaz (screenshot) i odmah uključiti stručnu službu.
5. Neposredna prijetnja po život / pokušaj u tijeku – primjena postupaka ekstremno visokog rizika.

6. PROCJENA SUICIDALNOG RIZIKA I POSTUPANJE PO RAZINAMA

NISKA RAZINA RIZIKA

Definicija: *znakovi upozorenja i/ili suicidalne misli bez namjere izvršenja suicida.*

KORACI (operativno):

A. Hitni koraci (odmah)

- Ne ignorirati izjavu ili znak; shvatiti ozbiljno.
- Učenik nije sam: osigurati mirno okruženje, bez publike.
- Odmah obavijestiti stručnu službu.
- Ne postavljati dijagnoze i ne voditi „istragu“; prikupiti osnovne činjenice (što je uočeno i kada).

B. Procjena i plan (stručna služba)

- Stručna služba razgovara s učenikom na mirnom mjestu i provodi procjenu rizika (npr. BHS ili druga stručna procjena).
- Utvrđuje postoje li dodatni rizični čimbenici (nasilje, samoozljeđivanje, raniji pokušaji, obiteljske okolnosti).

C. Uključivanje roditelja/skrbnika i mreže podrške

- Obavijestiti roditelje, osim ako postoji sumnja da bi to ugrozilo učenika; tada kontaktirati Hrvatski zavod za socijalni rad (HZSR).
- Obavijestiti školskog liječnika prema procjeni stručne službe.
- Izraditi sigurnosni plan s učenikom i roditeljima (okidači, strategije smirivanja, sigurne osobe u školi, kontakt roditelja, postupak kad se stanje pogorša).
- Uputiti roditelje na daljnju stručnu pomoć (dječji psihijatar/psiholog).

D. Dokumentacija i praćenje

- Izraditi zapisnik i urudžbirati; evidentirati procjenu, obavijesti i dogovorene mjere.
- Dogovoriti plan praćenja u školi (npr. tjedni check-in u početnom razdoblju).
- Razrednik dobiva samo nužne informacije za podršku (bez kliničkih detalja).

7. UMJERENA DO VISOKA RAZINA RIZIKA

Definicija: *suicidalne misli/ponašanja uz prisutnu namjeru ili želju za smrću.*

KORACI (operativno):

A. Hitni koraci (odmah)

- Stalni nadzor: učenik ne smije biti sam ni minutu.
- Smjestiti učenika u siguran prostor (po mogućnosti ured stručne službe).
- Odmah obavijestiti stručnu službu i ravnatelja.
- Aktivirati školski krizni tim.

B. Procjena i odluka o hitnoj intervenciji

- Stručna služba provodi procjenu rizika i procjenjuje potrebu za hitnom medicinskom procjenom/hospitalizacijom.
- Ako postoje elementi neposredne opasnosti → odmah primijeniti postupke iz 6.3. (ekstremno visoka razina).

C. Roditelji, HZSR i vanjske službe

Bez odgode obavijestiti roditelje/skrbnike i pozvati ih u školu.

- Ako postoji sumnja na zlostavljanje ili da bi obavješćavanje roditelja pogoršalo situaciju → odmah HZSR.
- Roditeljima dati informacije/kontakte relevantnih ustanova (lokalni popis u prilogu protokola).

D. Sigurnosni plan i restrikcija sredstava

Izraditi ili revidirati sigurnosni plan.

- S roditeljima raspraviti restrikciju letalnih sredstava (lijekovi, oštri predmeti, oružje, pristup rizičnim mjestima).
- Pribaviti suglasnosti roditelja za razmjenu nužnih informacija s liječnikom/ustanovom i za kontaktiranje bolnice/psihijatra (ako se uključe).

E. Nakon intervencije (školske prilagodbe)

- Dogovoriti privremene prilagodbe školskih obveza (rasterećenje, rokovi, načini provjere; po potrebi nastava u kući/na daljinu).
- Stručna služba organizira razgovor s uključenim djelatnicima i/ili učenicima (bez detalja; fokus na sigurnost i emocije).
- Dokumentirati sve korake i dogovoriti ritam praćenja.

EKSTREMNO VISOKA RAZINA RIZIKA (NEPOSREDNA)

Definicija: *učenik ima jasnu namjeru i pristup sredstvima / sredstvo je u školi / pokušaj u tijeku.*

KORACI (operativno):

A. Hitni koraci (odmah)

- Biti uz učenika cijelo vrijeme, smireno komunicirati, bez naglih pokreta.
- Odmah pozvati hitnu pomoć i policiju.
- Paralelno obavijestiti ravnatelja i stručnu službu (aktivacija kriznog tima).
- Osigurati sigurnost ostalih učenika: udaljiti svjedoke; po potrebi evakuirati prostor.

B. Ako učenik ima sredstvo

- Ne pokušavati oduzeti sredstvo na silu.
- Smireno komunicirati i održavati kontakt s učenikom.
- Druga osoba zove policiju/hitnu; treća osigurava prostor i svjedoke.
- Nakon predaje sredstva ostati s učenikom do dolaska hitne/policije.

C. Roditelji i HZSR

- Obavijestiti roditelje, osim ako bi to ugrozilo učenika → tada HZSR.
- Po potrebi obavijestiti školskog liječnika.

D. Nakon događaja

- Stručna služba organizira podršku svjedocima i razrednom odjelu (bez detalja; fokus na sigurnost i emocionalnu obradu).
- Uspostaviti suradnju s medicinskom ustanovom; dogovoriti kontakt tijekom hospitalizacije.
- Prije povratka učenika: sastanak s roditeljima i učenikom, plan povratka i plan podrške (sigurne osobe, mirno mjesto, prilagodbe).
-

8. KRITERIJI ZA HITNO UKLJUČIVANJE HITNE MEDICINSKE SLUŽBE I POLICIJE

Ovi kriteriji imaju prednost u postupanju u odnosu na procjenu razine rizika iz poglavlja 6.

Neovisno o prethodnoj procjeni razine rizika, **hitna medicinska služba i policija pozivaju se odmah**, bez odgode i bez dodatne procjene, **ako je ispunjen bilo koji od sljedećih kriterija**:

A. Izravna i vremenski bliska namjera

- učenik izjavljuje da **namjerava počiniti suicid danas, uskoro ili u točno određenom vremenu**,
- učenik ima **razrađen plan** i izražava odlučnost u njegovu provođenju.

B. Dostupnost ili prisutnost sredstava

- učenik ima **neposredan pristup sredstvima** za samoozljeđivanje ili suicid,
- učenik ima **sredstvo kod sebe u školi** (oštri predmet, lijekovi, drugo opasno sredstvo),
- učenik pokušava ili prijeti da će **napustiti školu s namjerom samoozljeđivanja**.

C. Pokušaj ili ozbiljno samoozljeđivanje

- učenik je **već pokušao suicid** (bez obzira na ishod),
- prisutni su **ozbiljni znakovi samoozljeđivanja** ili gubitka kontrole nad ponašanjem.

D. Teško narušeno psihičko ili tjelesno stanje

- učenik je **teško intoksikiran** (alkohol, droge, lijekovi),
- prisutni su **psihotični simptomi**, izrazita dezorganizacija mišljenja, halucinacije ili teški poremećaji prosuđivanja,
- učenik ne može uspostaviti smislen kontakt ili **nije u stanju brinuti se o vlastitoj sigurnosti**.

E. Procjena stručne službe

- stručna služba procijeni da postoji **neposredna i ozbiljna opasnost po život ili zdravlje učenika**, neovisno o tome jesu li svi gore navedeni kriteriji formalno ispunjeni.

U svim navedenim situacijama:

- učenik **ne smije ostati sam ni trenutka**,
- **ne čeka se dolazak roditelja** ako bi to moglo ugroziti sigurnost učenika,
- paralelno se obavještavaju ravnatelj škole i članovi kriznog tima.

9. SURADNJA S NADLEŽNIM SLUŽBAMA

U slučaju hitnog postupanja škola bez odgode:

- poziva **hitnu medicinsku službu i policiju**,
- obavještava roditelje/skrbnike, osim ako bi to prema procjeni stručne službe moglo dodatno ugroziti učenika,
- po potrebi uključuje **Hrvatski zavod za socijalni rad (HZSR)**.

Postupanje se provodi u skladu s nacionalnim smjernicama za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih te načelom **prioritetne zaštite života i zdravlja**.

10. POSTUPANJE NAKON KRIZNOG DOGAĐAJA

Komunikacija s učenicima provodi se **pravodobno, smireno i kontrolirano**, uz vodstvo stručne službe i razrednika.

U komunikaciji se:

- **ne iznose detalji kriznog događaja,**
- **ne spominju metode, sredstva, mjesto ni okolnosti** događaja,
- izbjegava dramatiziranje i romantiziranje.

Naglasak komunikacije stavlja se na:

- sigurnost učenika,
- poruku da je **u redu tražiti pomoć,**
- dostupnost stručne podrške u školi,
- ohrabrivanje učenika da se obrate odraslima ako osjećaju uznemirenost.

Ako je potrebno, provodi se **strukturirani razgovor u razredu** usmjeren na emocije, osjećaj sigurnosti i podršku, bez raspravljanja o samom događaju.

UPUTE DJELATNICIMA ŠKOLE

Svi djelatnici škole obvezni su:

- **ne sudjelovati u širenju neprovjerenih informacija, glasina ili osobnih tumačenja,**
- suzdržati se od komentiranja slučaja u neformalnim razgovorima s učenicima, roditeljima ili kolegama,
- **ne iznositi vlastite pretpostavke, moralne prosudbe ili zaključke** o uzrocima događaja.

Ako djelatnici uoče uznemirenost kod učenika (povećani strah, tuga, pitanja o smrti, izražavanje suicidalnih misli), **dužni su odmah obavijestiti stručnu službu.**

POSTUPANJE U SLUČAJU INTERESA MEDIJA I DRUŠTVENIH MREŽA

Ako dođe do medijskog interesa ili pojačanog širenja informacija na društvenim mrežama:

- **isključivo ravnatelj škole** ili osoba koju on ovlasti komunicira s javnošću,
- djelatnici škole **nisu ovlašteni davati izjave, komentare ili informacije.**

U javnoj komunikaciji:

- **ne iznose se detalji događaja,** identitet učenika niti informacije o zdravstvenom stanju,
- naglašava se da škola postupa u skladu s propisima i u najboljem interesu učenika,
- komunikacija je **kratka, neutralna i usmjerena na zaštitu privatnosti.**

Škola, prema potrebi, prati i reagira na širenje uznemirujućih ili netočnih sadržaja na društvenim mrežama u suradnji s roditeljima i nadležnim institucijama.

PRAĆENJE I DODATNA PODRŠKA

Nakon kriznog događaja stručna služba:

- prati emocionalno stanje učenika koji su bili **izravno ili neizravno pogođeni događajem**,
- pruža dodatnu podršku učenicima koji pokazuju znakove uznemirenosti ili povećanog rizika,
- po potrebi organizira **individualne ili skupne razgovore** usmjerene na jačanje osjećaja sigurnosti i otpornosti.

11. ZNAKOVI UPOZORENJA

Znakovi upozorenja su uočljivi pokazatelji povećanog rizika u neposrednoj budućnosti. Potrebno je odmah reagirati ako se uoče:

1. izravne ili neizravne izjave o smrti/samoozljeđivanju („svima bi bilo bolje bez mene“, „želim da sam mrtav“ i sl.),
2. neuobičajene i dugotrajnije promjene ponašanja i raspoloženja,
3. traženje načina ili sredstava (lijekovi, oružje, plan gdje i kako),
4. pojačano pisanje/govor o smrti i suicidu (poruke, društvene mreže, radovi, crteži),
5. pokušaj suicida ili gubitak kontrole – **odmah pozvati hitnu pomoć i policiju**.

12. POVJERLJIVOST PODATAKA I OBRADA INFORMACIJA (NAČELO NUŽNOSTI)

U postupanjima vezanim uz suicidalni rizik učenika škola primjenjuje **načelo nužnosti i minimalizacije podataka**, pri čemu se informacije o učeniku dijele isključivo u opsegu koji je **neophodan za osiguravanje sigurnosti, pružanje podrške i provedbu dogovorenih mjera**.

INFORMACIJE KOJE SE DIJELE S RAZREDNIKOM I UČITELJIMA

Razredniku i učiteljima **ne prenose se klinički podaci, dijagnoze, terapije niti detalji kriznog događaja**.

Dijeje se isključivo **funkcionalne i organizacijske informacije**, primjerice:

- da učenik ima **dogovoren redoviti check-in** s određenom sigurnom osobom u školi,

- da učenik ima pravo **izaći iz nastave i povući se u unaprijed dogovoreno mirno mjesto**,
- da je potrebno **ne ispitivati učenika o razlozima, detaljima događaja ili zdravstvenom stanju**,
- da se primjenjuju **privremene obrazovne ili organizacijske prilagodbe** (rasterećenje, fleksibilni rokovi i sl.).

Sve informacije prenose se **usmeno ili pisanim putem** od strane stručne službe ili ravnatelja, uz jasno navođenje da su **povjerljive** i namijenjene isključivo za profesionalno postupanje.

VOĐENJE I ČUVANJE DOKUMENTACIJE

Sva dokumentacija vezana uz suicidalni rizik učenika (zapisnici, sigurnosni planovi, evidencije postupanja, suglasnosti) vodi se kao **posebna, povjerljiva službena dokumentacija škole**.

Dokumentacija se:

- čuva u **zaključanom ormariću** i/ili u **zaštićenom digitalnom sustavu** škole,
- vodi odvojeno od opće pedagoške dokumentacije,
- dostupna je isključivo **ravnatelju, članovima kriznog tima i stručnoj službi**, u skladu s njihovim zaduženjima.

Pristup dokumentaciji drugim osobama dopušten je samo:

- uz **zakonsku osnovu**, ili
- na temelju **službenog zahtjeva nadležnih tijela**.

PRAVNA OSNOVA OBRADE PODATAKA

Podaci o mentalnom zdravlju učenika smatraju se **posebnim kategorijama osobnih podataka**.

Njihova obrada dopuštena je isključivo:

- radi **zaštite života i zdravlja učenika**,
- radi ispunjavanja **zakonskih obveza škole**,
- uz **strogu primjenu načela minimalizacije, ograničenja svrhe i povjerljivosti**.

Podaci se obrađuju samo u opsegu koji je nužan za provedbu ovog protokola i **ne zadržavaju se dulje nego što je potrebno**.

POSTUPANJE S DOKAZIMA S DRUŠTVENIH MREŽA

Ako se u postupku koriste informacije s društvenih mreža (npr. objave, poruke, fotografije, videozapisi):

- pohranjuju se **isključivo nužni dijelovi** (npr. relevantni screenshot),

- pohranjuju se kao dio **službene povjerljive dokumentacije**,
- pristup imaju samo osobe iz točke 2. ovog poglavlja,
- zabranjeno je daljnje dijeljenje, umnožavanje ili neformalno komentiranje sadržaja.

OBVEZA ČUVANJA POVJERLJIVOSTI

Svi djelatnici škole obvezni su:

- postupati profesionalno i diskretno,
- čuvati povjerljivost informacija i nakon prestanka potrebe za postupanjem,
- suzdržati se od neformalnih razgovora, pretpostavki ili komentara o slučaju.

Kršenje povjerljivosti smatra se **teškom povredom profesionalne obveze**.

13. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj protokol obvezujući je za sve djelatnike škole. Protokol se primjenjuje u najboljem interesu učenika te se redovito preispituje i unaprjeđuje na temelju iskustva i potreba škole. Ovaj protokol sastavni je dio Školskog preventivnog programa i Strategije škole za zaštitu mentalnog zdravlja.

PRILOG: MINIMALNI POPIS KONTAKATA (OBVEZNI PRILOG PROTOKOLA)

Škola je dužna imati **ažuran i lako dostupan popis kontakata** relevantnih službi. Popis se **provjerava i ažurira najmanje jednom godišnje**, a odgovornost za ažuriranje određuje ravnatelj škole.

OBVEZNI KONTAKTI:

1. **Hitna medicinska služba** (112 / 194)
2. **Policija** (112 / 192)
3. **Hrvatski zavod za socijalni rad – područni ured Županja** (032/832-160)

PREPORUČENI KONTAKTI (PREMA LOKALNOJ DOSTUPNOSTI):

Ustanova / Služba	Telefon	Napomena
Odjel za psihijatriju, OPB Vinkovci	032 349-444	Bolnička psihijatrija
Dječja i adolescentna psihijatrija, OPB Vinkovci	032 349-263	Bolnička psihijatrija za djecu
Dom zdravlja Vinkovci – tajnica	032 308-545	Primarna medicina

Psiholozi DZ Vinkovci	032 308-540	Psihološko savjetovanje
Zavod za javno zdravstvo VSŽ – mentalno zdravlje	032 334-715	Prevenција i podrška
Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež – Zagreb	01 4862-503/511	Specijalizirana skrb
Odjel za dječju i adolescentnu psihijatriju s dnevnom bolnicom u Osijeku	031 211-750	Bolnička psihijatrija